

ФІТОТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДИКОРΟΣЛИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН С. ОСТАП'Є

Шевцова Л.О. (Полтава)

Незважаючи на бурхливий розвиток хімії і зростання кількості нових, дедалі ефективніших синтетичних лікарських препаратів, антибіотиків, лікарські рослини продовжують займати значне місце в арсеналі лікувальних та профілактичних засобів. Препарати рослинного походження характеризуються малою токсичністю і незначним алергічним впливом порівняно з синтетичними препаратами. Дія препаратів багатьох лікарських рослин поступова, м'яка, фізіологічна, сприяє нормалізації життєво важливих процесів, забезпечує організм вітамінами, мінеральними солями, амінокислотами, підтримує на оптимальному рівні обмін речовин. Проте відсутність обґрунтованої системи використання рослин привело до збіднення природних ареалів с.Остап'є як і світу в цілому.

Село Остап'є розміщене в межах лісостепу. Клімат в окрузі селища помірно континентальний, характеризується помірно холодною зимою і помірно теплим літом, достатньою кількістю опадів. Середня температура січня - від -6 до -8 градусів, липня - +19 - +21 градусів. Найвища температура, що спостерігається за останні роки, - +38,2, найнижча -38 градусів. Перші морози бувають у другій половині жовтня, іноді й у першій половині вересня. Середня вологість повітря - 71%, а середня кількість опадів 430-480 міліметрів на рік. Глибина промерзання ґрунту взимку 87-114см [2].

Характерною особливістю ландшафту є поєднання лісових та степових ділянок. У минулому майже всі простори с. Остап'є були зайняті барвистими різнотравно-типчаково-ковиловими степами. Але це залишилося історією ще в XIX столітті. На сьогодні степові ділянки розорані.

Проте незважаючи на це, на території с.Остап'є росте велика кількість різноманітних рослин і серед них виділяється велика частина лікарських. На всій території села поширені такі рослини, як бузина чорна, горобина звичайна, калина звичайна, кропива дводольна, кульбаба лікарська, нагідки лікарські, омела біла, полин гіркий, спориш звичайний, шипшина.

Найбільша популяція лікарських рослин зустрічається в мішаному лісі біля ГЕСу, у великому лісі біля Гадки, а також на узбіччі с.Підгір'я та на луках вище гирла р.Хорол – це територія ботанічного заказника площа якого становить 126 га. В ботанічному заказнику зберігається рідкісний вид рябчика руського.

Крім вище перерахованих рослин тут зустрічаються: дуб звичайний, глід колючий, сосна лісова, липа серцелиста, любисток лікарський, фіалка триколірна, фіалка запашна, хміль звичайний, материнка звичайна, чебрець звичайний, звіробій звичайний, алтея лікарська, волошка синя, береза біла та ін. Дані рослини можна використовувати для лікування та профілактики захворювань серцево-судинної, дихальної, травної, сечостатевої систем та інших. Цілющу дію лікарських рослин обумовлює цілий ряд біологічно активних речовин: вітаміни, жири, ефірні масла, алкалоїди, глікозиди, амінокислоти, полісариди, дубильні речовини. Лікування лікарськими рослинами не можна розглядати як самостійний і єдиний метод, хоча при деяких захворюваннях можна обмежитися тільки фітотерапією.

На луках с.Запсілля біля соснового лісу на сухому піщаному ґрунті ростуть цмин пісковий, череда трироздільна, деревій, ромашка лікарська, пижмо, різні види полину, підбіл звичайний або мати-й-мачуха, цикорій, латух дикий. Проте чисельність деяких із цих видів зменшується. Хоч в нас і зростає кіль-

кість території, які охороняються, але цього ще не достатньо, тому потрібно інтенсивніше проводити роботу по створенню нових заповідників та заказників на території В-Багачанського району[1].

Лікарські рослини широко використовує населення села. Учні Остап'євської середньої загальноосвітньої школи заготовляють лікарські рослини для приготування чаїв у шкільній їдальні з липи, підбілу, звіробоя, глоду, шипшини, калини, материнки, ожини. Ведуть роз'яснювальну роботу про значення та збереження лікарських рослин. Пропагують вироблення календули, ромашки лікарської, ожини чорної, калини, шавлії, валеріани вдома на присадибних ділянках.

Фітопотенціал лікарських рослин території села Остап'є багатий, як і всієї Полтавської області. Разом з тим потребує охорони і раціонального використання лікарської сировини.

Література

1. Закалюжний В.М., Джурка Г.Ф. Полтавська область: Геолого-географічний нарис. – Полтава, 2000. – 136с.
2. Косовський Ю. В. Велика Багачка: Короткий історико-географічний нарис. – Велика Багачка, 1996. – 133с.

ІНТЕГРАЦІЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шинкаренко В.І. (Полтава)

Сьогодні країнами-лідерами є держави, які виходять з того, що найвигідніші інвестиції – це інвестиції у людський капітал. Перспективи розвитку держави вони пов'язують насамперед з якістю освіти, основою якої є зміст. Перебудова природничих дисциплін на засадах інтеграції знань відіграє значну роль у реформуванні змісту освіти. Найважливішими аспектами інтегрованого навчання є компонентний, функціональний і прогностичний.

Компонентний аспект інтегрованого навчання полягає у створенні й реалізації цілісності із окремих компонентів процесу навчання, а саме: завдань, питань, понять, навчальних дисциплін.

Наприклад, ми інтегруємо такі питання: хімічний зв'язок та будова молекул, квантово-хімічні методи тлумачення хімічного зв'язку, типи хімічного зв'язку та його характеристика, вплив хімічного зв'язку на властивості речовин. Означені питання вивчаються у курсах неорганічної, органічної, аналітичної, фізичної хімії. Так, інтегрується питання: вода, будова молекули, фізико-хімічні властивості, вміст води у рослинах та тваринах, фізіологічна роль води. Зазначені питання вивчаються у курсі неорганічної хімії, цитології, фізіології рослин та фізіології тварин студентами спеціальності "Хімія", "Біологія". Викладання предмету і усвідомлення студентами основних фундаментальних понять хімії повинно базуватися навколо таких важливих нині понять як: взаємозв'язки у довіллі; різноманітність хімічних сполук, прогнозування майбутнього розвитку природи і суспільства та ін. І тому інтегроване навчання вимагає під час викладання хімічних дисциплін зміщення акценту щодо цілей усвідомлення основних хімічних понять, так як хімічні знання повинні зробити певний внесок в осмислення зазначених понять.

Функціональний аспект інтегрованого навчання проявляється власне у структурі інтеграційних процесів (формування цілісності знань навколо основного поняття), і являє собою поєднання як внутрішнього функціонування